

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. ȚARNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială. :: ::

Unitatea

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an 200 Lei
Pe 6 luni 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei
Numărul 4 Lei

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

O chestie actuală

Noul proiect al învățământului secundar și religia — Progres și regres — Schimbări ce se impun

de A. C. ALBINUS.

Ministerul instrucțiunii a trimis proiectul de lege pentru reforma învățământului secundar tuturor chiriarchilor din țară. Acest proiect ne interesează foarte mult, fiindcă dela felul cum se va încadra religia în învățământul secundar, atârnă măsura, în care va putea biserica să contribuie la formarea sufletească a generațiilor viitoare.

Trebuie să constatăm din capul locului că proiectata reformă, învățământului religios îi creiază o situație mai bună decât ceace o avea până aci în vechiul regat, și mai rea decât cea din provinciile alipite. — Așa, în proiect religia e în capul tuturor obiectelor. Până aici, era la fine, în tovarășia dexterităților. Dar, în provinciile alipite religia mai era în fruntea grupului: Obiectele religioase, istorice și filosofice. În proiectul de față, în grupele de studii, religia pare a fi un oaspete, căruia *i-s'a făcut loc* în grupul: Istorie, filosofie, științe. — În vechiul regat, manualele de religie erau censurate și aprobate de comisii numite de minister. În proiect se vede o ușoară schimbare în spre bine: Se prevede, privitor la manualele de religie și o autorizare prealabilă a autorităților religioase, din punct de vedere dogmatic. Pentru provincii, însă, e o înăsprire, fiindcă aici manualele de religie erau censurate și aprobate de autoritățile eclesiastice și, cel mult, erau revăzute de Minister, din punct de vedere *patriotic*. — În vechiul regat, în ultimele două clase nu se propunea religia. Proiectul de față prevede predarea religiei în toate clasele. În provinciile alipite, însă, religia se predă în toate clasele, în câte 2 ore la săptămână. E drept, că proiectul nu indică numărul de ore. Dar putem să concludăm că, după ce normaliştilor care, conform legii noi, sunt viitorii și legalii cateheți ai școlilor primare, în clasele ultime li-se propune religia numai câte 1 oră la săptămână, — nici în școlile secundare nu i-se pregătește religiei o situație mai bună. Teama aceasta e cu atât mai întemeiată, că în proiect se vorbește despre profesori de religie cu și fără biserică, și despre catedre de religie de 15—12, 11—8 și 7—5 ore. Ceeace n'ar putea să fie cazul nici pentru liceele necomplete cu 4 clase, dacă religia s'ar predă în fiecare clasă cu 2 ore la săptămână. — O lacună, care poate să atingă grav dreptul natural al bisericii, este, că în proiect nu se garantează bisericii dreptul de numire, control și disciplinare a profesorilor de religie.

Fazele, prin cari a trecut proiectul de față, cu referire la învățământul religios, și textul expunerii de motive, în care găsești sincera

dorință de a concilia, în învățământul secundar, religia cu științele pozitive — dl ministru crede posibilă această conciliere cu ajutorul filosofiei —, ne arată că dl ministru al instrucției este un bărbat desbrăcat de prejudeții și cu multă bunăvoință față de biserică și religie. Convins, că religia poate să facă servicii mari în opera formării caracterelor și creierii sufletelor ideale — scopul școlii secundare —, se năzuiește să dea religiei un teren mai larg. Imprejurarea aceasta ne dă nădejdea că, dacă va fi lămurit, dl ministru va face toate concesionile, fără care învățământul religios nu va răspunde așteptărilor.

În parlament și în afară de parlament, va trebui să se ceară cu stăruință înscrierea în lege a drepturilor imprescriptibile ale bisericii cu privire la instrucția și educația religioasă a tinerimei. În special:

Se va cere dreptul de a censura și aproba manualele de religie. Dacă ministerul află necesară censurarea manualelor din punct de vedere patriotic, o va putea face prin o comisiune, numită la propunerea bisericii române unite și compusă din preoți români uniți. În nici un caz, însă, nu e admisibil să se facă censurarea manualelor noastre prin preoți ortodocși, cum s'a încercat până acum.

Se va asigura, prin lege, numărul de ore minimal: 2 ore de clasă.

Pentru liceele complete se vor institui catedre de 14 ore + 1 de exhortație. Pentru cele necomplete, catedre de 8 ore.

Se va da posibilitate profesorilor de religie să facă educație religioasă serioasă elevilor. În afară de orele de lecții să poată să țină exhortații respective conferențe religioase, să poată forma reuniuni religioase, în postul mare să se dea o zi pentru exercițiile spirituale, împreunate cu spovedirea și cuminecarea elevilor. Unde e posibil, pentru timpul de iarnă să se poată amenaja o sala potrivită din liceu pentru ascultarea liturghiei.

Profesorii de religie suplینitori să fie numiți de chiriarchi și aprobați de minister. Numirea titularilor să se poată face numai după avizul chiriarchilor respectivi.

Controlul și disciplinarea profesorilor de religie să se facă prin inspectorii catehatici, numiți de autoritățile religioase și aprobați de minister. Pentru controlul învățământului religios dela liceele din Ardeal să fie cel puțin un inspector catehetic greco-catolic.

Profesorii de religie români uniți să nu fie nevoiți să dea examenul de capacitate înaintea preoților ortodocși. Până la înființarea fa-

cultății de teologie greco-catolică, pentru examinarea profesorilor noștri de religie să se numească o comisiune pe lângă universitatea din Cluj. Membrii preoți să fie numiți, la propunerea bisericii unite, dintre preoții noștri.

Altfel, profesorii de religie vor avea două stăpâni, dintre cari unul, biserica, deposedat de orice drept și fără nici o putere de a îndruma învățământul religios pe singura cale bună, a idealului. Un învățământ religios laicizat, cu manuale aprobate de minister, cu profesori de religie examinați, numiți, controlați și disciplinați de minister, cu catedre minuscule, fără posibilitatea educației religioase prin reuniuni, conferențe, practică religioasă, — nu-și va atinge țelul și nu va contribui cu nimic la formarea sufletelor mari și idealiste, de cari avem atâtă nevoie.

În jurul alocuției consistoriale. Partea referitoare la „Action française” din ultima alocuție consistorială a Papei — dată în întregime în numărul nostru dela 16 Ianuarie c. — începe să intereseze lumea și din punctul de vedere al politicii interne dela noi. Cineva, care seamănă cu inițialele *N. B.* — sub cari recunoaștem, fără nici o greutate, pe pâr. canonic *Nicolae Brinseu* dela Lugoj —, s'a îngrijit anume ca „Biruința” din Cluj să reproducă în numărul său dela 27 Ianuarie c. un articol publicat asupra acestei chestiuni într'o gazetă dela Lugoj, de unde lumea nu prea a putut lua cunoștință de el.

Intitulat, în „Biruința” (nu știm dacă și în foaia lugojană!): „*Catolicii și partidele politice*”, scrisul dlui *N. B.* se introduce aici cu recomandarea, că se ocupă de „rolul catolicilor în viața politică a statelor”. Articolul însuși mănecă din rezumatul dat de noi asupra alocuției papale în numărul de la 1 Ianuarie c. și, trecând peste partea referitoare la chestia concretă a mișcării „Action française”, se oprește numai la partea finală a alocuției, unde sf. Părinte — pentru a evidenția cât mai deplin, că intervenția sa nu are caracter *politic* — spune, că în ce privește programele politice *catolicii sunt liberi de-a se alătura oricărui program, care nu se împotrivesc legilor dumnezeiești*. Mai subliniază, că această e partea cea mai importantă a alocuției — făcându-ne (nu știm dacă autorul, ori „Biruința”) chiar imputarea nedreaptă, că noi nu am fi scos-o în evidență — și spune apoi următoarele:

„Gândești, că chiar la noi, Români uniți, s'a referit sf. Părinte, unde se tot găsește, cari încă nu înțeleg, că *avem toată libertatea de-a adera la oricare partid**), a cărui program nu e în directă contradicție cu revelațiunea divină, cu atât mai vârtos la orice partid așa numit burghez. Sunt programe politice, cari ating forma de guvernământ, con-

*) Sublinierea este a noastră.

„stituiția respectivei țări și totuși (?) biserica „se declară a fi deasupra lor. Cu cât mai pu- „șin (cităm fidel!) intră în vederile acestei bi- „serici o politică, ce nu se orientează decât „numai după referințe personale (!) ori locale (?) „de o valoare discutabilă pentru biserică...”

Oricine vede, că aceste cuvinte ne pri- vesc de aproape și de aceea nu ni-se va lua, credem, în nume de rău, dacă vom mai reveni și noi asupra acestei chestiuni. Cum spune și d. N. B., „o anumită mișcare în clerul nostru” — dsa se gândește la cazurile dela Oradea și Deva (?) — ne impune chiar datoria s'o facem.

Și până atunci însă, ținem să se știe, că nici Papa, nici noi, n'am preconizat nici odată că „singurul punct de vedere corect pe ca- re-l pot adopta fiii credincioși ai bisericii” ar fi acela de-a ne diviza și a ne fărâmița pu- terile în toate partidele, cari nu sunt — cum spune autorul — „în directă contrazicere cu revelațiunea divină”.

O propunere

În legătură cu mișcările noastre spre mai bine.

Este un adevăr ce nu admite discușiune, că omenimea a ieșit din războiul mondial cu sufletul bolnav.

Cine să o tămăduiască? *Numai Hristos.* El este doctorul sufletelor și al trupurilor. Și medicina încă e pregătită. Este cuvântul evangheliei spus pre înțelesul tuturor. El singur poate să învieze sufletele, să le deschidă prospecte de mai bine pentru viitor.

În această operă *reuniunile de misiuni au un rol precumpănitor.* În fiecare eparhie este în funcțiune câte o astfel de reuniune. Trebuie însă să recunoaștem, că pe lângă toată bunăvoința ce se pune din partea celor ce le conduc, ele nu pot satisface tuturor lipsurilor. Preoții dela sate nu solicitază ajutorul ce li-se îmbie, din cauze rău înțelese, fie de ordin material, fie de ordin sufletesc. Fiecare se crede că poate împlini singur lipsurile credin- cioșilor din parohia ce administrează. Și nu e adevărat. Pentru că se adevăresc și aici, în anu- mit înțeles, cuvintele lui Hristos: „că nu-i pro- fetul primit în patria sa”. Trebuie proroci străini și cuvântul lor are mai multă putere și lor își descoper ascunsurile sufletului mai fără jenă. *Reuniunile trebuiesc descentralizate și organizate după districtele protopopești,* iar misiunile impuse de superioritate ca obligatoare și controlat modul lor de funcționare.

S'ar putea face minuni. Anul trecut, din prilejul jubileului, sau impus în dieceza Gherlei misiuni în fiecare parohie și filie. Ce s'a făcut? Aproape nimic, și asta din lipsa de interes a preoților și din cauza unui detestabil egoism. Unde s'au făcut, s'a evidențiat folosul lor minu- nat de binefăcător atât pentru preot, cât și pentru popor. Oamenii au văzut, că preotul lor se interesează mai intensiv de afacerile lor sufletești și l-au răsplătit cu mângâieri mate- riale și sufletești, iar poporul a rămas întărit în credință. Cunosced într'un protopopiat 2 parohii, unde s'au ținut astfel de misiuni, *fără concu- rsul centrului,* și s'au mărturisit și cuminecat sute de oameni. În 2 zile, după trei predici, aproape nu a rămas om fără să-și caute de suflet și încă de aceia, cari de 5, 10 ani nu au fost făcut-o înainte.

Aceasta e *singura reformă* ce se pre- tinde imperios. Prin aceasta lumea s'ar întări în credință și nu am avea frică nici de Sibiiul ce vrea să ne înghiță, nici de sectarii cari voiesc să cufunde naia bisericii lui Hristos.

Omicron.

Gânduri ortodoxe

Pentru unirea tuturor cu catolicismul dominant.*

*Oricine predică religia, sub orice formă, nu poate fi decât sau un nerod sau un înșelător. (Most Iohan: Ciurma religioasă).

Cele două articole ale mele, publicate în „Unirea”, au pricinuit reacțiunea — care poate fi, mai știi, o rea acțiune — unor foșoare or- todoxe. (Vorba foșoare să nu supere, e un termen biblic κατεξοχη, foșorul lui Solomon, foșorul așternut pe jos, Betesda, cu cele 5 foșoare. Acolo însă la bet-hesed, casa harului lui Dumnezeu, erau 5 foșoare; aici numai două).

Ele socotesc că „este o faptă foarte urită”, ce arată multă decădere morală, faptul absolut creștinesc, deși nu absolut creștin ortodox bu- cureștean, că te indignezi de gafele nepermise pe cari le fac unii scriitorii bisericești orto- docși, lovind inconștient în însuși creștinismul. Eu nu aprob, din punct de vedere creștinesc *agitațiile clerului bucureștean pe tema con- cordatului.* I-ași fi văzut eu pe frații dela București, să nu fi avut în congresul eparhial de acolo pe d. Iorga, cum ar fi fost discu- tate cele două chestiuni aduse tangential în desbateri spre a pricinui uimire și dezorientare. Căci de n'ar fi fost d. Iorga, intervenția Con- cordatului nu era să fie îndreptată la guvern și chestiunea înființării unei noi facultăți de teologie nu ar fi fost îndreptată la sf. Sinod, ci ar fi pricinuit o serie de desbateri nesfârșite, fiindcă ar fi fost strămutate pe un alt teren.

Dacă eu mă ridic împotriva stărilor anti- creștinești ce dăinuiesc în biserică ortodoxă, regăteană și ardeleană, fac aceasta fiindcă văd că lupta scepticismului și a necredinții revolu- ționarilor, cari se tot indeseșc și pe terenul intelectual, se dă fără a alege confesional îm- potrirea bisericii lui Hristos, care, ieri și astăzi, același și în veac, unul singur este: *Un domn, o credință, un botez* (Efeseni 4, 5).

Nu e multă vreme de când anarhistul spaniol Enrico Ferreri, a fost executat, nu din pricină că a cerut asta biserică spaniolă ci pentru că așa a rânduit stăpânirea politică, de acolo. Lozinca-i era: *Luptă nu împotriva cre- știnismului ci împotriva lui Hristos.* Editura socialistă „Revista ideii” din strada Fluierului 28 București, tipărește a treia oară traducerea „Ciumei religioase” a lui Iohan Most. Broșura a fost scrisă nemțește, de sigur cu tendințe politice împotriva mai cu seamă a centrului catolic german, iar traducerea s'a făcut nu împotriva preoților catolici sau uniți din Ro- mânia, ci exclusiv împotriva preoților ortodoxe, dupăcum se vede, între altele, și din motto-ul pus în fruntea acestui articol.

Iată ce mai spune cărticica, tradusă și în limba engleză, olandeză, franceză, italiană, spa- niolă, portugheză, cehă și jargon:

„Orice om, care nu e religios, se arată nepăsător față de datoriile sale, când nu face tot ceea ce-i stă'n putință, în orice clipă (au- ziți), ca să nimicească religia. Orice om des- bărat de credință, care se ferește de a combate popimea, *oriunde și oricând poate* (luați bine seama), este un trădător al cauzei sale. Pretu- tindenii război, război de moarte acestei lifte negre... Să răsculăm lumea împotriva corupă- torilor și să deschidem ochii celor orbiți. Orice armă să ne fie binevenită pentru cauza noastră. Arzătoarea deridare, ca și facia științei. *Și unde aceste arme vor rămâne fără pu-*

*) Vrednicul preot ortodox, din peana căruia am mai publicat două articole și care — o spunem spre lini- știrea fraților dela Sibiiu — nu este din girurile orto- doxiei ardelenice, ne trimite mai nou aceste gânduri, cărora le facem loc cu multă plăcere. N. R.

tere, să întrebuițăm argumente mai simfi- toare” (pag. 12).

Preoții catolici lifte negre, preoții orto- docși lifte negre. Fiindcă dacă socialismul co- munist, și-a creat o internațională, creștinismul datorită vitregiei vremurilor — căci nu sunt vremurile sub cărma omului, ci bietul om sub vreme — și stupideniei după vremuri și unelti- rilor lui Satan, prin apostolii săi, e catolic, ortodox și mai nu știu cum, pus fiind în proastă situație să se lupte pe două fronturi: și cu inimizii comuni și cu pacostea confesio- nalismului.

Dar cartea lui Most continuă: „Să scoatem din capete ideile religioase! Jos cu popii! Acești din urmă au obiceiul să spună că sco- pul îndreptățește mijloacele. Prea bine. Să în- trebuițăm și noi această zicătoare față de ei. Scopul nostru este mântuirea omenirii de orice robie, de a scoate omenirea din jugul subju- gării sociale, ca și din cătușele tiraniei politice, scoțându-o tot deodată și din beznă religioasă. *Orice mijloc pentru îndeplinirea acestui scop măreț, trebuie să fie recunoscut ca bun de către toți adevărații prieteni ai ome- nirii și trebuie să fie pus în practică în orice clipă binevenită*” (pag. 12).

*

Ei bine, la această lozinică creștinismul trebuie să răspundă cu: Orice desbinare în sânul creștinismului e pieirea lui. Orice des- binare confesional-creștină în sânul unui neam e ruina lui. *Unitatea noastră de granițe, ur- mată unității de sforțări, trebuie desăvâr- șită cu unitatea noastră religioasă, nu deslupind pe uniți de Roma, ci cu uniții unificându-ne cu Roma.* Dogma homerică: domnia unuia singur asupra lumii, protestul inspirației dumnezeiești împotriva desbinării re- publicilor antice grecești pe spinarea elenis- mului unitar, dogma pe care cu vre-o 4 ani înainte de izbucnirea războiului mondial Kai- ser-ul Wilhelm II o scria ostentativ în cartea de aur a orașului Berlin, dogma creștinizată în cuvintele profetice ale evangheliei sf. Ioan, că *va fi o turmă și un păstor singur,* dogmă inutilizată dureros în parodia politică a Socie- tății națiunilor sau Liga națiunilor, adică adu- cerea lumii într-o una, asta e rostul, de azi și de ieri, asta e zelul, chemarea și întrebarea, pătrunderea și răspunderea oricărui creștin conștient de lumea asta și de datoriile sale pe lumea și pentru lumea asta și cealaltă.

Numai catolicismul va scăpa biserică lui Hristos de sub călcâiul politicianismului, care poate fi bolșevism ca'n Rusia, socia- lism ca'n Mexico ș.a.

Din veacul XI, dela papa Grigore VII Hil- debrand, papii nu mai știu de investitura lor de către împărații sf. imperiu roman. Con- clavul, o instituție evoluționistă, în pasul vre- murilor, cruță pe căpeteniile creștinătății de toate intrigile și meschinăriile unui sinod dintr'o țară mică sau mare, după ce-i trece printre site dese: a canonicatului, episcopatului și car- dinalatului. Eu nu cred, că Rasputin a fost așa cum ni-l infățișează romanele revoluției bolșe- vice, tendențioase. Fiindcă e o mare deosebire între Rasputinul lui Dombrowsky și Rasputinul din „Les rois aveugles” al lui J. Kessel & Helene Iswolsky. Într'o țară catolică în nici un caz n'ar fi fost cazul unui Rasputin, fiindcă *biserică catolică are o astfel de organizație.* Nu-și dă nimeni seama, ce prestigiu măreț de măreție dumnezeiască, ce autoritate de netăgăduit ar dobândi o religie, al cărei șef necontestat ar vorbi infalibil ex cathedra, fie și numai într'a- numite împrejurări, în numele miliardului de suflete lăsate de Dumnezeu sub soare.

Acum câțiva vreme redactorul unei ga- zete, surprins de susținerea mea, mă întreba :

„Ce facem cu infalibilitatea Papii?” Și i-am răspuns flegmatic: Dta nu vezi pe cutare șef de partid cum lucrează mai abitir ca Papa în ce privește infalibilitatea. Fiindcă aici e faima creștinătății, că papalitatea nu lucrează prin ceea ce este ea, ci prin ce reprezintă ea. *Chiar în epocile de declin ale papalității, creștinismul a dat înainte.* Citez în această privință din celebra: „Schitaarea Istoriei universale” a lui H. Gh. Wells, ediția franceză Payot, Paris, 1926, un anglican darwinian, deci cu garanția unei totale imparțialități.

Iată ce spune acesta:

„Lupta aceasta dintre împăratul și papa pentru stăpânirea sf. imperiu roman joacă un rol foarte mare în istoria începerii evului mediu și-i vom trasa îndată fazele de căpetenie. Bine, că biserica n'a căzut așa de jos ca'n timpul lui Ioan XII, istoria sa se compune din tot felul de violențe, de dezordini și de intrigă. Totuși această istorie exterioară a creștinismului, nu este toată istoria lui. Suntem obligați să constatăm că tot așa de viclenă, stupidă și criminală, ca cea mai mare parte din celelalte curți contemporane, era și curtea din Lateran. Dar, pentru că noi nu vrem să falsificăm sensul acestei cărți, sunt fapte asupra cărora nu trebuie să stăruim exagerat. Trebuie să amintim, că în vremea întregii acestei epoci un număr nemăsurat de oameni și de femei, cari nu sunt trecute în registrele istoricului, dar ale căror fapte au avut adânci urmări, fiindcă erau pătrunse de spiritul lui Isus, carele era, cum mai este încă, substanța creștinismului. Acești oameni și aceste femei, umblau pe căile virtuților și ale binefacerilor și faptele lor erau pioase și desinteresate. Aceștia luminau atmosfera epocii și pregăteau venirea vremilor mai bune” (pag. 822).

Nu ies, nu e nevoie să ies, să plec din ortodoxie, chiar dacă mizeriile ce întâmpin întru împlinirea datoriei mele de preot, mă vor sili chiar să mă expatriez, dar ași vrea ca ortodoxia să iasă din Orientul I. P. S. S. pâr. mitropolit Ștefan dela Sofia, care face ortodoxie iridentă înafara granițelor țării sale, iar înăuntru în chiar reședința I. P. S. Sale în catedrala Uspenii mașina infernală comunistă explodează.

Orientul obscurantismului, care făcea din Origen un abject închinător de idoli și un abominabil vițios, robit vițiuului etiopean și-l condamnă ca pe un nelegiuit pe el, cel mai pios răsăritean mai răsărit!

Ovreei au răstignit pe Hristos, dar le-a fost milă de cămașă, și au tras sorți ca să n-o rupă. Noi, creștinii am rupt în frânturi trupul lui Hristos, „că El este capul trupului bisericii” (Coloseni 1, 18).

Dar chiar să admitem că nu l-am rupt noi, ci alții l-au rupt, noi pregetăm, din pricina idiotenii confesionalismului, strămt azi, strămtorat mâine, să-l întregim.

Preotul ortodox.

Rezultatul persecuțiilor din Mexico. Intregă lumea știe de persecuțiile mai mult decât barbare, pe cari le-a inscenat guvernul francmason al lui Calles împotriva bisericii catolice din Mexico. Ultima al cuție consistorială — pe care am reprodus-o pe deantregul — ne-a arătat chiar, că, în loc de-a scădea, dușmănia și ura contra bisericii lui Hristos este acolo în continuă creștere. Odată cu ea crește însă și statornicia în credința a celorce sunt urșiți să treacă prin focul acestor persecuții, cari ne reamintesc urgia primelor veacuri creștine.

Ca o dovadă a atitudinii deosebit de mângâitoare a credincioșilor mexicani, dăm aici o scrisoare publică a acestora, adresată de cu-

rând șefului bandeii de prizonitori, sub titlul sugestiv: „Mulțumim, dle Calles”.

Este aceasta:

„Dta, dle președinte al republicei, ai vrut să zdrobești în Mexico biserica noastră catolică, dar fără să vrei ai adus catolicismului și dezvoltării lui viitoare un serviciu, pe care nici zelul a 1000 preoți n'ar fi putut să-l atingă.

„Rolul catolicilor din Mexico a fost înainte asemenea unui snop resfirat, iar azi suntem uniți cu desăvârșire prin suferința comună. Mai înainte nu ne-a păsat mult de episcopi și preoți, iar azi ne sunt dragi ca lumina ochilor și îi sprijinim din toate puterile. Înainte treceau uneori și luni, fără a ne fi gândit la îndatoririle religioase, iar acum ne rugăm zilnic, neavând nici o grijă mai mare decât aceea a bisericii. Înainte aveam și credincioși mai răi, religioși numai din interes, cari erau adevărat balast și piedecă în calea înaintării noastre, azi ne-am scăpat definitiv de acești dușmani interni ai puterii noastre neînvinse. Înainte nu ne îngrijeam de starea materială a preoților, crezând că au din belșug de-ale traiului, azi însă știm că n'au decât atâta cât le dăm noi și de aceea ne îngrijim să fie provăzuți cu de toate. Înainte aveam la 5000 de biserici, iar azi casa fiecărui catolic este o biserică, și vei vedea, dle Calles, că lângă cele 5000 vom mai ridica în curând încă pe atâtea.

„Dta, dle președinte Calles, ai crezut înainte, că prin cruzimile dtale vei reuși să ne aduci la o răscoală armată și să ne ucizi apoi cu grămada, dar acum îți dai plin de amărăciune seamă, că noi suntem catolici, cari nu se gândesc la mijloace de forță, ci, cu nădejdea în Dumnezeu, știu să aștepte sfârșitul, fiind deplin asigurați, că biruința va fi a celorce vor ști să rabde până în capăt”.

Câtă tărie nu putem câștiga și noi, în luptele, desigur mult mai mărunte, pe cari le avem, din această splendidă și eroică manifestare a fraților de suferință din îndepărtatul Mexico!

Să ne rugăm pentru dânșii!

Aniversara întronizării papale. O circulară recentă a Preasfințitului Mihail Robu, episcopul latin dela Iași, în care ia măsuri pentru sărbătorirea cuvenită a întronizării Papei Pius al XI-lea, ne amintește că ar fi de dorit, ca sărbătorirea acestei aniversări (12 Februarie) să se introducă și în biserica noastră.

Ritualul nostru — încremenit în formele-vechi de înainte de Fotie și Cerularie —, ce-i drept, nu are servicii aparte, rânduite în scopul acesta, cum este la Apuseni liturghia votivă „In die coronationis Papae”, dar asta nu poate fi piedecă pentru prăznuirea potrivită a acestei aniversări în Dumineca imediat următoare, la 13 Februarie. Un „memento” la liturghie pentru intențiunile sf. Părinte, cântarea doxologiei și — asta mai ales — o predică despre primat, sunt lucruri cari s'ar putea face fără cea mai mică greutate.

Încă nu e târziu și un scurt ordin dat în acest sens ar putea face din această aniversară, an de an, o zi din cele mai însemnate ale grijii noastre pastorale, de-a apropia pe credincioși tot mai mult de sufletul Romei.

Aviz. P. T. dd. protopopi din toată provincia mitropolitană a Blajului sunt rugați ca procesele verbale ale constituirii despărțămintelor districtuale prevăzute în statutele »Asociațiunii generale a cantorilor bisericești gr.-catolici« — a căror înființare trebuia făcută până la 25 Ianuarie c. — să le trimită cât mai fără amânare la comitetul central din Seini (jud. Satu mare). Intrucât constituirea nu ar fi avut încă loc, insistăm pentru înactivarea lor, pentruca asociația noastră — al cărui centru îl vom muta, după dorința proximei adunări generale, la Blaj, ori la Cluj — să nu fie stânjenită în lucrările sale. — *Comitetul central.*

Săptămâna politică.

Contrar svonurilor lansate, *parlamentul și-a reluat activitatea* la data de 20 Ianuarie, fixată ea sfârșit de vacanță a Crăciunului. Punctul de greutate al discuțiilor este la Cameră, unde la ordinea zilei s'a pus proiectul de lege referitor la organizarea și exploatarea căilor ferate.

— Pe chestia acestui proiect, ale cărui dispoziții nu sunt agreate de industria și finanța liberală, dar nu convin nici direcției lor politice, *partidul liberal a ajuns la o ruptură cu guvernul*, care cearcă să se emancipeze tot mai mult și pe alte terene de sub tutela umilitoare a liberalilor.

— Indușmănit, cel puțin vremelnic, cu liberalii, *guvernul caută o apropiere de partidul național-țărănesc*, a cărui atitudine liberalofobă crede a o putea exploata în sensul creierii unui front antiliberal, de pe urma căruia să i-se asigure — prin o colaborare binevoitoare a acestuia — o continuare liniștită a guvernării.

— Oricât s'ar fi vorbit însă despre acest front, înfăptuirea pare a nu avea nici o șansă de reușită, fiindcă *condiția sine qua non a partidului național-țărănesc*: imediata disolvare a parlamentului și alegeri libere, ar însemna, mai presus de orice discuție, o completă desființare a averescanismului, la ce nu credem că va putea să se preteze vreodată.

— Mai presus de orice alte considerente, *politica noastră internă e stăpânită de anumite evenimente în curs*, a căror discutare este oprită sub pedeapsa suspendării, dar cari, tocmai de aceea, vor trebui să aducă destul de curând o simțitoare clarificare a vieții noastre politice.

Știri mărunte.

Personale. P. Ven. Ordinariat arhidiecezan a numit pe pâr. *Sabin G. Trușia* paroh la Fildul de mijloc, pe pâr. *Teodor Maier* adm. parohial la Pețelca, iar pe pâr. *Ștefan Manciu-lea* — fost profesor de liceu la Arad — adm. parohial în comuna sa natală, la Straja.

Boala Suveranului. Renunțându-se definitiv la plecarea Suveranului în străinătate pentru a-și vedea acolo de sănătate, s'a adus din Belgia radiul necesar, cu care se tratează acum boala M. Sale. După impresia medicilor curanți, rana se prezintă în condiții din ce în ce mai satisfăcătoare și sunt toate șansele pentru o în-sănătoșire gradată.

Ce ne aduce noul tarif pe C. F. R. Incepând cu 1 Februarie se introduce un nou tarif și o nouă rânduială în jurul tarifului pe C. F. R. *Taxele tarifului sunt stabilite numai pentru trenurile de persoane.* Pentru călătoriile cu trenurile accelerate urmează să se plătească, odată cu prețul biletului pentru trenul de persoane, și o *suprataxă* de 100 Lei pentru clasa I, 65 Lei pentru clasa II și 45 Lei pentru clasa III. Pentru exprese suprataxa va fi de 150 Lei la cl. I. și 100 Lei la cl. II. Plătirea acestor suprataxe se va evidenția prin tichete speciale din hârtie subțire gumată, cari vor fi lipite pe biletele trenurilor personale. Fără aceste tichete, călătorii de pe accelerate și exprese se vor considera ca fiind fără legitimații de călătorie. — Mai adaugem, că noul tarif este simțitor mai ieftin decât celce, la 15 Septembrie 1926, a fost sporit cu aproape 35 la sută.

Locale. Miercuri, la întâmpinarea Domnului, va predica în catedrală pâr. *Gheorghe Faina*, profesor la liceul de fete, iar Dumineca viitoare,

a Cananencii, pâr. *Ioan Băgăian*, profesor la liceul de băieți.

— *Cinematograful școlar*, aranjat în sala de gimnastică a liceului de băieți, a dat Dumineca trecută o reprezentare și pentru marele public, care a putut să constate, că institutele noastre s'au îmbogățit cu un nou și puternic mijloc de educație și recreație. Admițându-se aici numai filme potrivite — Dumineca trecută a rulat »Fabiola« —, laturea păgubitoare a cinematografulor va fi cu totul înlăturată. Și elevii, cari au intrare săptămânal, plătesc abia 100 Lei pe an, profitând în schimb foarte mult de pe urma acestui aranjament.

— *Aniversara unirii* s'a serbat Lunea trecută cu fastul obișnuit. După liturghia din catedrală pontificată de Mgr. Dr. Ambroziu Chețianu, vicarul mitropoliei, lumea a trecut din sala de gimnastică, unde o bună conferință a profesorului Gheorghe Faina, declamări potrivite ale elevilor și evelor dela toate școlile, și frumoase puncte de cor și orhestră au întregit solemnitatea zilei.

Un martir al calendarului. Gazetele anunță, că în comuna Cajba (jud. Bălți, Basarabia) a avut loc, o încăierare între jandarmi și săteni pe chestia calendarului vechiu. Jandarmii au oprit sărbătorirea anului nou după vechiul calendar și din încăierarea ce s'a născut pe această chestie, un locuitor, *Vasile Lupușor*, a rămas mort pe teren. — Noul calendar »papist« își are deci și martirul său, și asta datorită ortodoxiei, care înainte băgase oamenilor în cap, că, alături de dogmele credinței, nici treaba calendarului nu poate să fie schimbată.

† **Ioan Moga**, învățător diriginte la școala de stat din Bărboși (Săcalul de câmpie), s'a stins la 21 Februarie c. în anul 64 al vieții. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii“.

S. Ardușat. Cartea pe care o doriți a apărut, pe cât știm, la Arad, în »Biblioteca Sămănătorul« — editura librăriei diecezane de acolo. Nu este însă o carte de rugăciuni, ci un fel de comentariu al evangheliei, în partea referitoare la acel capitol al vieții Mântuitorului.

Dr. B. Cluj. De fapt, e foarte curios și aproape de neînțeles, ca oameni, cari strigă mereu împotriva concordatului cu Roma — singurul mijloc de-a putea asigura statului o influență legală asupra completării scaunelor arhierice ale bisericii catolice —, pot să se alarmeze totuși atât de sincer (?) pe chestia eventualei numiri a prelatului Hirschler dela Cluj, ca »coadjutor cum iure successioneis« al episcopului latin dela Alba-Iulia. În loc de-a se turbura deci fără nici un folos practic — după ce Roma n'are de unde cunoaște durerea ce-i paște —, ar face mult mai bine, să ceară guvernului, la care mai ușor pot pătrunde, semnarea cât mai neîntârziată a concordatului și chestia este numai decât aranjată. Altfel însă probabil nu va merge, fiindcă intervenții făcute pe alt temei, pot fi răsturnate imediat cu întimpinarea, că pentru ce nu ar putea fi coadjutor (chiar și »cum iure successioneis«) un prelat, contra funcționării căruia la Cluj guvernul n'are nimica de zis. Ba, întrucât acesta face — și face — politică, guvernul este chiar bucuros de aportul pe care i-l-a adus în alegeri. — Să se liniștească deci dd. ori dacă chiar vreau să facă ceva, să nu bată câmpii, ci să facă ce trebuie.

P. Curmătura. Da, ordinul există și poartă Nr. 7714-1926. E dat de ministerul de interne, direcțiunea comunală. În sensul lui prefecturile au să dispună, că la distribuția lemnului de foc și de construcție din parchetele anuale ale pădurilor comunale, comunele au să țină cont și de trebuințele instituțiilor din comună, între cari se înșiră și parohiile. Unde biserica nu are deci pădure proprie, preoții și parohiile sunt în drept să beneficieze din pădurea comunei, atât pentru foc, cât și pentru construcție.

O. Măierșiște. Am primit 1200 Lei. abonamentul pe 1927 dela parohiile Măierșiște, Doh, Mălădia, Cristelec, Cosniciul de jos, Porț, Sumal și Almaș. Mulțumind pentru interesul ce ne purtați, Vă rugăm să completați abonamentul cu câte 20 Lei de fiecare parohie.

B. Baia mare. Mulțumindu-Vă din inimă pentru frumoasa suprasolvire, Vă avizăm, că am primit suma de 1620 Lei, abonamentul pe 1927 dela parohiile: Baia mare, Groși, Satu nou de jos, Mocira, Recea, Tăuții de jos, Firiza de jos și Firiza de sus.

B. Câmpul lui Neag. Pentru completarea abonamentului pe anul curent, Vă rugăm să mai trimiteți 20 Lei.

B. Corneni. Pentru completarea abonamentului pe anul curent, Vă rugăm să ne mai trimiteți încă 20 Lei.

P. Dej. Abonamentul pe anul trecut n'a fost achitat. Vă rugăm mai trimiteți încă 180 Lei.

Oficiul parohial Craidoroș. Vă avizăm, că am primit abonamentul pe anul curent.

S. Pricaz. Am primit 400 Lei, abonamentul pe 1927 pentru Pricaz și Romoșel.

Biserica gr. cat. Baia sprie. Am primit 250 Lei. Achitat până la 30 Iunie 1927.

S. Baia mare. Primit 200 Lei. Achitat până la 31 Dec. 1927.

H. Bărsana. Am primit cu mulțumită suma de 380 Lei.

»Casina« Orăștie. Abonamentul pe anul curent l-am primit.

Dr. C. Făgăraș. Chităm primirea sumei de Lei 200.

Dr. P. Abrud. Suma trimisă am primit-o.

Dr. R. Oradea. Am primit 200 Lei.

Parohia română unită — Papiu Ilarian (Budiu)

Nr. 7 — 1927.

Concurs.

Pentru edificarea bisericii greco-catolice din Papiu Ilarian (Budiu), județul Turda, prin aceasta escriem concurs.

Concurenții sunt rugați să-și înainteze fer tele în scris, în plic sigilat, până la 30 Ianuarie a. c. ora 12 din zi, la subsemnatul oficiu parohial, unde se pot studia zilnic planul, preliminarul de spese, precum și condițiunile de edificare.

Licitația minuendă se va ținea la 30 Ianuarie ora 2 (14), din zi și vor putea lua parte numai cei ce vor fi depus ofertele în timpul sus indicat și după ce vor depune vadiu de 10%, adevă 70,000 lei bani parați ori hârtii de valoare.

Papiu Ilarian, din ședința coratoratului parohial, ținută la 12 Februarie 1927.

Crucian Turcu
administrator parohial.

Alexandru Dragoș
curator primar.

(666) 2-2

O nouă viață pentru comunele noastre...

Cea mai mare binefacere pentru un sat este aceea, când poate ieși din izolarea sa, din singurătatea sa, cu alte cuvinte locuitorii satelor să nu mai simtă depărțarea de oraș sau de restul lumii, ci să simtă o nouă apropiere, legături cu lumea mare. Și această binefacere o dă satelor marea descoperire a RADIOFONIEI.

E destul ca 2-3 oameni mai cu stare, cu avere, să cumpere câte așa un aparat radiofonic, ca întreg satul să aște zi de zi noutăți din toate părțile lumii, apoi se aud concerte mari, conferințe, opere din orașele cele mai mari ale Europei. E cea mai frumoasă petrecere la sate, să ai așa un aparat radiofonic, care te leagă de restul lumii.

Cereți lămuriri cum se comandă un aparat radiofonic la Societatea an. **TUNGSRAM** de Electricitate, Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 127 (Telefon 301).

66-1-2

CULTIVATORII DE VII

și toți cei cari
doresc să-și facă
vie, să ceară cu
toată încrederea
altor dela

FUNDAȚIUNEA LADAY

din Petrisat, lângă Blaj.

(245) 2-6

Atențiune

Fabrică românească de clopote
din cel mai bun material

Turnătorie de fier și metal

29-2 (120)

Primește orice comande pentru turnat după model sau după obiecte, piese de motoare, mori, mașini etc. până la 2000 kgr. greutate bucată.

Cumpără tuciu vechi și aramă
veche în orice cantitate.

VASILE HOZA

SIBIU Str. Lungă 34.

Turnătorie de clopote și metal

SCHIEB & KAUNTZ

SIBIU Str. Gării 15.

Livrează clopote bisericești pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de război, efectuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale.

(205) 22-52

VASILE HOZA

PRĂVĂLIE DE MANUFACTURĂ.

Mare asortiment de mărfuri din Cehoslovacia ca: Zefire, Delenuri, Satinuri, Bașmale etc., precum și odăjdii bisericești: Vestminte și Prapori din cele mai bune stoffe elvețiene, apoi Potire, Cădelnițe, Cruci de mână și Cruci de prapori cu prețuri convenabile.

Serviciul ireproșabil.

NB. Rog nimeni să nu-și comande din alt loc până ce nu se va convinge de prețurile mele.

SIBIU, Piața Prințul Carol Nr. 6.

(97) 52-52